

ВІДНОВЛЕНО НАВЧАННЯ НА МОДЕРНІЗОВАНОМУ ПОВНОМАСШТАБНОМУ ТРЕНАЖЕРІ

У навчально-тренувальному центрі Хмельницької АЕС розпочалося навчання оперативного персоналу на модернізованому повномасштабному тренажері. За словами начальника навчально-тренувального центру Василя Слуханського, його модернізація була передбачена програмою продовження терміну експлуатації першого енергоблока. Робота розпочалась 2018 року американською компанією GSE Performance Solutions Inc., яка виграла тендер на виконання робіт із модернізації. Попередньо довелося пройти три етапи погодження технічної специфікації. Було програмне забезпечення, що повністю імітує системи тренажера, розроблено 29 модулів, аналоги яких використовуються на першому енергоблоці. Попередньо проводилось тестування, під час якого було виявлено низку невідповідностей. Вони були усунуті та доопрацьовані у процесі комплексних випробувань. Цьому сприяла плідна робота інженерів американської фірми та фахівців навчально-тренувального центру, відділу ядерної безпеки, цеху теплової автоматики та вимірювань, спеціалістів, що експлуатують обладнання реакторного та турбінного відділень. Кінцевим результатом спільних зусиль стало прийняття повномасштабного тренажера у дослідну гарантійну експлуатацію, яка перебуватиме під контролем усіх учасників модернізації.

Створення повномасштабного тренажера на Хмельницькій АЕС пов'язане із міжнародною співпрацею із провідними спеціалістами у ядерній галузі. Він є результатом Лісабонської ініціативи з ядерної безпеки. У 1995 році в рамках цієї ініціативи діяла програма співпраці з іноземними фірмами, що спеціалізуються на підготовці персоналу (GP, Sonalist (США), EDF (Франція), навчальними центрами Великої Британії, Іспанії і Німеччини). У результаті аналізу діяльності провідних закордонних навчальних фірм,

був вироблений найбільш прийнятний для українських АЕС системний підхід до навчання персоналу.

Із введенням у січні 1997 року ліцензованих вимог в атомній енергетиці України весь персонал АЕС, що має право управління реакторною установкою,

зобов'язаний проходити практичну підготовку на повномасштабному тренажері. Про історичний факт засвідчення реальних результатів міжнародної співпраці Хмельницької АЕС нагадує сертифікат від уряду США, вивішений біля входу до повномасштабного тренажера.

Варто нагадати, що протягом багаторічної діяльності навчально-тренувального центру Хмельницької АЕС основний акцент під час підготовки приділяється професіоналізму персоналу, який обслуговує складні механізми, агрегати

та пристрої на ядерних установках. Фахівцям потрібні не тільки ґрунтовні теоретичні знання, а й практичний досвід, що допомагає налагодженню нормального виробничого процесу, і під силу лише попередньо підготовленому персоналу.

Зараз роботу навчально-тренувального центру забезпечують провідні спеціалісти зі складу оперативного та ремонтного персоналу. У структурі навчально-тренувального центру були передбачені профільні підрозділи, у штаті яких є достатньо висококваліфікованих фахівців.

Торік на посаду начальника навчально-тренувального центру Хмельницької АЕС було призначено Василя Слуханського. Він свій трудовий шлях на електростанції починав оператором реакторного відділення. Був начальником зміни реакторного цеху. У період з 2006 по 2014 роки обіймав посаду начальника зміни енергоблока АЕС. У жовтні 2014 року переведений у навчально-тренувальний центр на посаду провідного інструктора групи тренажерної підготовки в рамках програми ротації оперативного персоналу з метою залучення висококваліфікованих фахівців у систему підготовки ХАЕС. Нове призначення якраз співпало із активними процесами модернізації повномасштабного тренажера. Разом зі своїми колегами Василь Слуханський успішно справився із доведеними завданнями.

Своє ставлення до завершення модернізації повномасштабного тренажера висловив заступник генерального директора Хмельницької АЕС з персоналу Богдан Шмигельський. Він, зокрема, зазначив, що уведення в дослідну експлуатацію повномасштабного тренажера допоможе підняти на значно вищий рівень підготовку персоналу, який відповідає за ядерну безпеку Хмельницької АЕС.

Олександр Шустерук

На знімку: заступник генерального директора Хмельницької АЕС з персоналу Богдан Шмигельський та начальник навчально-тренувального центру Василь Слуханський обговорюють результати модернізації повномасштабного тренажера

Фото автора

НОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ

Заступником головного інженера з ремонту ВП «Хмельницька атомна електростанція» ДП «НАЕК «Енергоатом» призначено Ігоря Васильовича Гундара.

Народився 24 травня 1963 року у селі Савинці Балаклійського району Харківської області.

1989 року закінчив Одеський політехнічний інститут за спеціальністю «Атомні електричні станції і установки», інженер-теплоенергетик.

Вся трудова діяльність пов'язана із Хмельницькою АЕС. Тут за 32 роки пройшов шлях від оператора 6 групи реакторного відділення реакторного цеху до начальника зміни реакторного цеху, начальника зміни енергоблока, начальника реакторного цеху.

Відзначений Грамотою Міністерства України, знаками: «Відмінник енергетики України», «Почесний енергетик України», «Відмінник атомної енергетики» ДП «НАЕК «Енергоатом», Грамотою Верховної Ради України.

ХАЕС: ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

22 квітня 2021 року, станом на 8 год 05 хв, перший енергоблок Хмельницької АЕС працював на потужності 670 МВт. За попередню добу енергоблоком вироблено 16,21 млн кВт*год електроенергії, а з початку місяця – 341,49 млн кВт*год електроенергії.

Енергоблок №2 Хмельницької АЕС працював на потужності 1016 МВт. За попередню добу енергоблоком вироблено 24,32 млн кВт*год електроенергії, а з початку місяця – 510,75 млн кВт*год електроенергії.

НАВІЩО УКРАЇНА КУПУЄ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ ЗА КОРДОНОМ

Останнім часом у соціальній мережі «Фейсбук» та загалом у інформаційному просторі України розміщено багато мас-медійних матеріалів, де блогери та дописувачі гостро критикують дії представників Уряду України та ДП «НАЕК «Енергоатом» щодо імпорту електроенергії з Росії та Білорусі.

У зазначеній проблематиці ми попросили коментарі фахівців, зокрема спеціалістів Хмельницької АЕС, аби довести до активних представників громадськості їх компетентну думку.

Так, для здійснення стійкої роботи енергосистеми (зниження ймовірності відключення споживачів) у 60-х роках енергосистема колишнього Радянського Союзу була об'єднана у єдину енергосистему із країнами Варшавського договору (Болгарією, Угорщиною, Східною Німеччиною, Польщею, Румунією та Чехословаччиною).

У 1993 році через дефіцит електричної потужності здійснено вимушений перехід на роздільну роботу енергосистем Росії та України, наслідком чого стала вкрай нестабільна робота української енергосистеми (виялові відключення підприємств, цілих міст і навіть електростанцій, включаючи атомні). З метою подолання негативних наслідків такої енергетичної «кризи»,

у кінці 90-х років об'єднання України в одну енергосистему з Росією та відповідно стабільність нашої енергосистеми було відновлено.

На сьогоднішній день в одну енергосистему з Росією, як і раніше, входять всі країни колишнього Радянського Союзу (включаючи Білорусь, Молдову та країни Балтії).

Але керівництво ДП «НАЕК «Енергоатом» та Уряд України, спільно із Молдовою, в числі перших крокують до виходу з енергосистеми колишнього Радянського Союзу та до об'єднання із Європейською енергосистемою. Не зважаючи на технічні складнощі (проект вимагає значних обсягів робіт з реконструкції діючих електромереж та будівництва нових ліній електропередач), а також необхідність залучення істотних фінансових ресурсів, очільники нашої держави прогнозують завершення такого об'єднання у 2023 році.

Варто зазначити, що для підтримки стабільної роботи об'єднаної енергосистеми у теперішній час взаємні перетоки електроенергії між Україною, Росією, Білоруссю і Молдовою безумовно існують як в одному, так і у зворотному напрямках, однак середній баланс цих перетоків завдяки копіїтній праці українських енергетиків штучно зводиться практично до нуля.

РОЗБУРХАНА Й СЛІПА "ЗОРЯ ПОЛИН" –

26 квітня – 35-а річниця Чорнобильської трагедії

Чорнобильська трагедія для атомників – подія з особливою гіркістю і ознаками великої біди. Вона породила зневіру у той напрямок енергетики, з яким ми пов'язали своє життя, якому присвячуємо роки непростой високоінтелектуальної праці, в якому бачимо майбутнє благополуччя суспільства.

Драматизм чорнобильської катастрофи не піддається виміру. Принаймні для Хмельницької АЕС він позначився припиненням будови станції, збитками економічними, психоемоційними через відсутність перспективного погляду у завтра. Проте ми твердо переконані – атомна енергетика у розумних руках слугуватиме прогресу.

Майбутнє підкоряється людині тоді, коли вона здатна глибоко і всебічно осмислювати минуле і, максимально мобілізуючи творчий потенціал, вміти отримувати уроки з допущених помилок і прорахунків, шукати нові шляхи вирішення завдань.

Своїм відлунням чорнобильська катастрофа спонукає до пильності. Вона знову і знову примушує замислитися над тим, що науково-технічний прогрес не тільки дає сучасній людині засоби, щоб досягти намічених цілей на шляху цивілізованого поступу, а й вимагає знаходити запобіжники, котрі дають гарантії безпеки, а це прямо пов'язано і з формуванням та розвитком світоглядних моральних засад, які об'єднують людей.

В колективі ХАЕС трудиться 170 осіб, які були учасниками ліквідації аварії, постраждали внаслідок трагічних подій на ЧАЕС, є переселенцями та евакуйованими із зони відчуження. Вони – індикатор, що не дає розслаблятися експлуатационникам нашої електростанції.

Атомники знають ціну Чорнобиллю і усвідомлюють відповідальність за свої дії.

Наш низький уклін ліквідаторам лиха. Наша глибока шана усім, хто не зраджує мирному атому і прогресу.

Андрій Козюра,
генеральний директор Хмельницької АЕС
Михайло Гук,
голова ППО ХАЕС

БІДА, ЩО СПОНУКАЛА ДО ПИЛЬНОСТІ У ПИТАННЯХ ЗАХИСТУ АЕС

26 квітня виповнюється 35 років від дня найтрагічнішої в історії ядерної енергетики катастрофи – аварії на Чорнобильській АЕС. Волею долі мені довелося у червні-липні 1986 року взяти участь у складі оперативної слідчої групи колишнього КДБ УРСР у заходах із сприяння створеній Урядовій комісії тодішнього СРСР у розслідуванні причин виникнення цієї аварії та ліквідації її наслідків. Звичайно, завдання, які ми виконували в зоні аварії на ЧАЕС, відрізнялися від функцій сотень тисяч інших ліквідаторів – вчених, енергетиків, військовослужбовців, пожежних, будівельників, але значною мірою були безпосередньо пов'язані з ними.

Оскільки у якості однієї із версій можливих причин аварії на ЧАЕС природно розглядалась ймовірність здійснення відносно даного стратегічного об'єкта диверсійного акту, більшість правоохоронців вважала не тільки службовим, а й громадянським обов'язком взяти безпосередню участь у її розслідуванні. Відтак були написані рапорти із проханням направити у зону аварії.

До складу нашої оперативної-слідчої групи входили офіцери різних напрямків роботи із підрозділів держбезпеки УРСР і аналогічних підрозділів інших республік колишнього СРСР. Моє завдання включало персональну відповідальність за забезпечення взаємодії між створеними у зоні аварії союзними, республіканськими та обласними штабами чинних на той час КДБ, МВС, Головного управління пожежної охорони, Міноборони та Цивільної оборони. Поряд із здобуттям та перевіркою оперативної інформації щодо можливих причин виникнення цієї аварії, у мою компетенцію входило надання інформаційної допомоги вказаним вище штабам відповідних міністерств і відомств у роботі з локалізацією та ліквідацією наслідків аварії. Крім того, враховуючи, що на той час вже був організований контроль доступу персоналу та транспортних засобів у огорожену периметром 30-км зону ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та введені в експлуатацію КПП у населених пунктах Дитятки та Діброва, мені доручалось забезпечення допомоги персоналу щойно створеному у Чорнобилі «бюро перепусток» в організації його роботи з метою недопущення несанкціонованого доступу сторонніх осіб у зо-

ну аварії. До речі, після всеосяжної та доскональної перевірки отриманих даних версія щодо ймовірності здійснення відносно ЧАЕС диверсійного акту не знайшла підтвердження.

Треба відверто визнати, що на той час у нас не було достатнього досвіду здійснення оперативних і слідчих заходів в умовах підвищеного радіаційного фону та радіоактивного забруднення місцевості. Ми, звичайно ж, використовували наявні у нас засоби індивідуального захисту, але відсутність необхідних приладів для попередньої радіаційної розвідки у місцях виконання своїх обов'язків та знову ж таки необхідного у подібній обстановці обсягу знань, приводило до надмірного, як зовнішнього, так і внутрішнього переопромінення людей. Це, на жаль, стало однією із суттєвих причин наступних серйозних захворювань великої кількості ліквідаторів, у тому числі і моїх колег, та втрати життя багатьох із них.

Оскільки за висновками фахівців у сфері ядерної енергетики однією із основних причин аварії, поряд із суттєвими недоліками у конструкції реактора РБМК були значні порушення персоналом встановлених правил і регламентів його експлуатації, саме після цієї аварії, яка отримала за міжнародною шкалою ава-

рійних ситуацій «INES» максимальний рівень, у світі народилося поняття «культури безпеки».

Наслідки цієї аварії також продемонстрували наскільки важливим є питання

мацію про реальну ймовірність настання аналогічних негативних наслідків у випадку реалізації протиправних загроз на інших державних радіаційно небезпечних об'єктах, я використовував при проведенні навчання із курсантами у Академії СБУ.

При призначенні мене у вересні 1996 року на посаду заступника генерального директора Хмельницької АЕС з режиму, а потім із фізичного захисту і режиму, практично з перших днів перебування на нашому об'єкті я використовував набутий досвід і знання для створення та підвищення надійності протидиверсійної та антитерористичної захищеності ХАЕС.

Вже значно пізніше мені та іншим фахівцям у даній сфері стало зрозуміло, що надійний і ефективний фізичний захист неможливо створити без формування, розвитку та підтримання серед персоналу об'єкта культури захищеності. Вирішення цього завдання вже більше десятиріччя займається створена у ВП ХАЕС відповідна робоча група, результати роботи якої досить високо оцінюються як вітчизняними, так і закордонними фахівцями у даній сфері.

Повертаючись до вказаної пам'ятної дати, хотілось би чергове нагадати читачам газети, особливо тим, хто народився після цієї аварії, про самовіддачу, яку проявили сотні тисяч її ліквідаторів, ризикуючи своїм здоров'ям і життям. Серед них багато працівників Хмельницької АЕС, як тих, хто вже пішов на заслужений відпочинок, так і тих, хто продовжує працювати у колективі. Їх героїзм та справжній патріотизм викликає повагу у світовій спільноті.

Користуючись нагодою хочу висловити щире подяку ліквідаторам цієї катастрофи планетарного масштабу, насамперед тим, хто ще працює на Хмельницькій та інших АЕС України, за проявлені мужність та самопожертву. Нехай буде світла пам'ять тим, хто пішов у засвіти, а живим - міцного здоров'я і достатку.

Анатолій Бойко,
помічник генерального директора ХАЕС із загальних питань, ветеран СБУ, полковник у відставці

На знімку: Анатолій Бойко, Олег Панченко, Олександр Шемякін. Чорнобильський район, червень-липень 1986 р.

Фото із архіву А.В.Бойка

ПРО ЦЕ ПИСАЛИ У ЗМІ

Запалав Чорнобиль – заболіло мільйонам. Заболіло й тим, хто жив у Нетішині, хто будував посестру Чорнобильської АЕС – АЕС Хмельницьку. Заболіло всім мешканцям Славутського району. Що там ще було в наших серцях у той квітучий білими черешнями і вишнями квітень, коли ми дізналися Правду, коли в місто, що будувалося, прибули сотні переселенців-біженців, про це знає той, хто пам'ятає ті дні і ночі. Чотири під'їзди 207-го (біля поштового відділення) віддав Нетішин сімейним чорнобильцям. Та й не тільки 207-й приймав збіднілих вмиль людей з критичної зони. А величезний вигон колишнього запасного військового аеродрому, що ледь не став аеродромом діючим (уже й аерокаса з'явилася в приміщенні міського автовокзалу), заповнили десятки одиниць різноманітної радіоактивної техніки...

Писав "Енергостроитель"

У газеті №24 за 13 червня бачимо замітку: "Нет чужой беды. На помощь – всем участком". Авторка, журналістка Л. Сінчук розповіла наступне. 16 травня 15 чоловік з промдільниці №7 поїхали надавати допомогу на Чорнобильську АЕС, а 29 травня туди прибула вся дільниця. Розповідь подано від імені начальника дільниці М. М. Абашева. Він сказав: "Ось де правдиво відчувалося плече товариша. Поруч з нами працювали хлопці з Харківського метробуду, Рівненської АЕС. Ми будували пункт санітарної обробки, призначений для дезактивації людей і техніки. В його складі планувалася їдальня на 100 посадкових місць, гараж, склад хіміреагентів, технічна майстерня. Все починалося з нуля і було здано в стислі строки. Ми й перші відвідали споруджену нами їдальню".

Далі була розповідь про труднощі. Працювали у дві зміни по 12 годин без вихідних. Табір, де відпочивали після зміни, знаходився на віддалі 80 км. Названо чимало імен нетішинців, які відзначилися ударною працею. Це, зокрема, малярі-штукатури Л. О. Христенко і Н. О. Кашиліна, монтажники В. М. Іванюк і В. С. Бардаков, тесляр-бетонувальник В. В. Соколов, муляр В. В. Онищук, зварювальник М. В. Зищук та інші. Вони прийшли на допомогу, але й про них не забули: "Після трудового дня приємно було відчуті тепло й турботу медперсоналу, працівників сфери обслуговування. Щовечора нас чекала смачна вечеря і душеві з гарячою водою", – розповів М. М. Абашев.

"Енергостроитель" за 20 червня вмістив поширену інформацію машиніста автокрана автотранспортного підприємства В. Горохова під заголовком: "Нет чужой беды. Трудилась самоотверженно". Він, зокрема, повідомив: "Як тільки колектив автотранспортного підприємства дізнався про біду на Чорнобильській АЕС, багато водіїв в той же час вирішили надати допомогу для

НАДІЙ НА МАЙБУТТЯ НЕ СПОПЕЛИ

НЕ ВІДБОЛІЛО

Час лікує. Хіба раз промовляли ми ці слова, втішаючи близьких чи й самих себе, потрапивши у круговерть життєвих проблем. І кожному хочеться вірити, що розвіється смуток, загояться рани, відступить біль, полишать гіркі спомини. Так, з плином років і справді зменшується гострота пережитих неприємностей, але цілковито так і не відходить у небуття, нагадуючи раз по раз про себе. А значить – не відболіло, не зникло, не загубилося в часі і просторі, а й досі являє душу і тіло, глибоко засіло в думках. Конкретний приклад – біль Чорнобиля, який поселився у серцях мільйонів людей 35 років тому.

Нелегкі випробування випали на долю працівників атомної електростанції, яка зазнала масштабної аварії, жителів квітучої Прип'яті та довколишніх сіл, ліквідаторів, котрі з перших хвилин вступили у нерівний двобій із невидимим оку ворогом, ризикуючи власним здоров'ям і життям. Серед великої когорти цих мужніх людей був і Костянтин Дмитрович Буригін, на той час зварювальник 6 розряду фірми «Південтеплоенергомонтаж».

У день аварії вони були з дружиною вдома, звідки разом із іншими жителями Прип'яті їх евакуювали у с. Розважів. Як виявилось, зовсім ненадовго, бо вже наступного дня чоловіка викликали на роботу. Не на ту, звичну, якою займався щодня, будучи висококласним спеціалістом, наділеним власним клеймом. Разом з іншими «ютемівцями» – загалом зібралася бригада із 44 осіб, працювали на аеродромі, звідки вертольоти доправляли на ЧАЕС мішки із піском, скидаючи їх у смертоносне жерло зруйнованого реактора.

І не тільки пісок наділявся, скажемо так, якостями стримуючого фактора. За словами ліквідатора, у гальміні парашути окрім мішків із піском завантажували свинцеві чурки, а також мішки із сухим бором. Чоловікам належало не тільки формувати вантаж, а й надійно закріплювати до вертольота після його при-

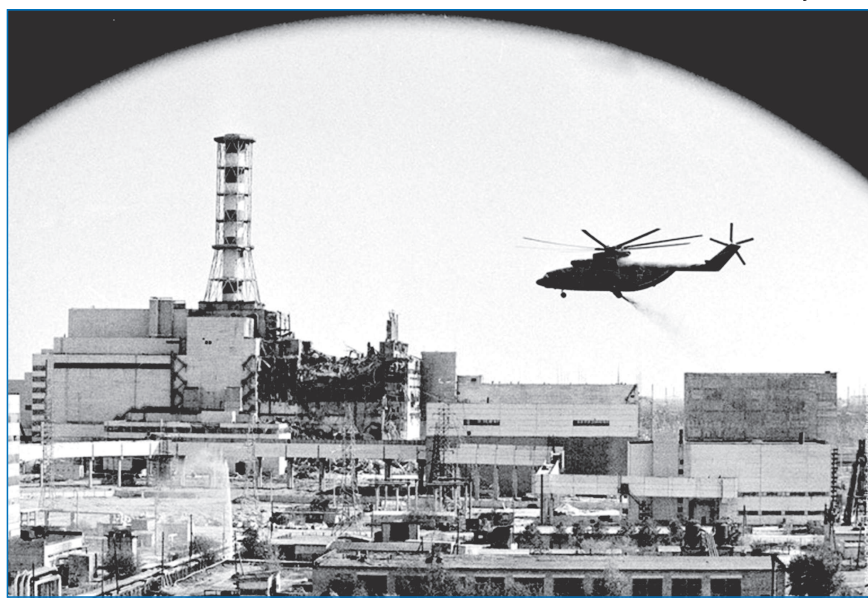
землення. Вони обслуговували два вертольоти – MI-24 і MI-8, «хапаючи» від кожного чималу дозу опромінення. А вже зависаючи над зруйнованим реактором, гвинтокрили ой, як забруднювалися. П'ять днів роботи на аеродромі, і бригаду доправили у Київ на обстеження – «взяли своє словна». Від свого майстра Костянтина Буригіна почув, що за цей час у нього прилади зафіксували 49 рентген. Таким був цей показник чи іншим, але що доза далеко понад норму, факт. Тих п'яти днів вистачило, аби держава визнала К.Д. Буригіна учасником ліквідації наслідків на Чорнобильській АЕС у 1986 році (2 категорія).

... Через хворобу ми не змогли зустрітись із ліквідатором віч-на-віч, спілкувалися через дружину М.О.Горбатову. За її словами, у перші два роки після аварії, із 44 «ютемівців» не стало половини. Ще через рік-півтора відійшли у засвіти 50% від тих, хто залишився. Чи є в живих хтось із команди ліквідаторів, у якій працював чоловік, сьогодні – не знає. Надто високою була ціна нерівної боротьби. На моє запитання якими засобами індивідуального захисту були споряджені ліквідатори, Марія Олександрівна відповіла лаконічно й без прикрас: «Пішов у спортивному костюмі, ото й увесь захист».

Молодий зварювальник, котрий міг якісно виконати будь-яку роботу за профілем, завжди був затребуваним і безвідмовним. На початку травня 1986-го, відразу з аеродрому його мали намір за-

лучити до зварювальних робіт на об'єкті. Але майстер був категоричним: «Костю виводити, доза і так висока!»

Після обстеження у столиці, ліквідатори якийсь час перепочили у сочинському санаторії «Металург», а далі хто

куди. Костянтин Буригін на певний час переїхав із дружиною у Энергодар, потім у Харків, зрештою місцем свого проживання сім'я обрала Нетішин.

Варто зазначити, що якби не аварія на ЧАЕС, вони б ніколи не залишили Прип'ять. Обоє влаштувала робота: чоловіка у «Південтеплоенергомонтажі», дружину – на радіозаводі «Юпітер», близька родина обох мешкала на Київщині та Чернігівщині, до столиці рукою подали. До того ж, восени 1986 року молода сім'я згідно з чергою мала отримати квартиру. Не судилося. І досі туга оповиває серце, та шкода не тільки своїх нажитків. Найбільше болить від того, що

немає повернення у рідні серцю місця, розгубилися друзі, назавжди залишилися у помешканні писані олією картини...

На ХАЕС К.Д.Буригін 10 років відпрацював слюсарем із ремонту реакторно-турбінного устаткування енергоремонтного підрозділу. Після виходу на пенсію якийсь час залюбки господарював у селі на Київщині. Але болячки, які чіплялися до чоловіка одна за одною, стали на заваді тому всьому. Ось і цієї весни важка

недуга спіткала нашого ліквідатора, мусив покладатися на хист хірургів. Хвороба розвивалася стрімко, на лікування потрібні були великі кошти і дуже обмежений час на їх збір.

З проханням про допомогу М.О.Горбатовою звернулася у профком ХАЕС. Із розумінням до непрості ситуації поставився Михайло Гук, пішли назустріч у профкомі Энергоатома та ЦК Атомпрофспілки, оперативно прийнявши постанову про виділення значної суми коштів на лікування одного з тих, хто першим став на захист рідної землі від згубної дії атома, який вийшов у силу обставин з-під контролю і перестав бути мирним.

Необхідна операція пройшла успішно, зараз Костянтин Дмитрович, за підтримки сім'ї, відновлює сили. Налаштований оптимістично, а це вже великий крок до одужання, чого ми щиро йому бажаємо.

Що ж до квітневих подій 35-річної давнини, то вони для родини, за словами М.О. Горбатової, залишаються гіркою і важкою сторінкою життя.

Не відболіло, ні.

Ольга Сокол

тих, хто бореться з тим лихом. І вже в перших числах травня була направлена колона автомашин на місце аварії».

Робота в нетішинців була відповідальна й ризикована: спочатку будували автомашину для різного транспорту, а потім – бетонне сховище для радіоактивного ґрунту. На тій території можна було працювати годину – максимум півтори. І ніхто й не думав ухилитись від труднощів – самовіддано трудилися люди з усіх кінців великої країни. А вже йшлося про те, що потрібно пустити в дію 1-й і 2-й блоки ЧАЕС. Разом з В.Гороховим ударно працювали його напарник Г. Коновалюк та колеги В.Романюк, В.Бондарук, В.Лазерний, М.Вдовин. Для роботи на їх автомашинах з Нетішина прибула друга зміна.

4 грудня 1987 р. газета нетішинських атомобудівців у замітці «Помніть їх імена» розповіла про ініціативу колективу молодих будівельників Олексія Скорошчука з промдільниці №3, які працюють на спорудженні блоків №1 і №2, провести 12 грудня суботник з тим, щоб зароблені кошти перерахувати на рахунок Прип'ятського міськкому комсомолу для спорудження пам'ятника героям Чорнобилю. Цей колектив закликав іншу молодь з числа атомобудівців підтримати їх приклад в «такій важливій і благородній справі». Автор замітки І. Несхожий (він же М. Ільчук).

Сторінками

«Трудівника Полісся»

«Трудівник Полісся» в рік спалаху зірки «Полин» опублікував загалом 17 матеріалів, тринадцять з яких присвячені висвітленню участі жителів району як в ліквідації наслідків катастрофи на самій ЧАЕС, так і в певних видах наданої допомоги потерпілим. Одна з перших таких публікацій у номері 80 за 21 травня на 1-й сторінці мала назву: «У фонд допомоги чорнобильцям». Журналіст М. Ільчук розповів наступне. Звідусіль у фонд допомоги чорнобильцям на рахунок №904 надходять грошові перекази, в тому числі і з Славутчини. Так, ветеран війни з німецьким нацизмом Б.А.Ситник, він же громадський кореспондент нашої міськрайонної газети зайшов у редакцію і заявив про своє бажання перерахувати на №904 50 карбованців – премію за участь у курсі «Пам'яті живий вогонь».

Подібна ініціатива знаходить підтримку в інших громадян, а також трудових колективів. Так, сім'я О.А. і

Т.В.Коломисів перерахувала 100 карбованців, пенсіонери М.Р.Шевчук та І.О.Сошук пожертвували 120, працівники Будбанку віддали свою премію за підсумками соцзмагання в сумі 150, а колектив відділення Держбанку на № 904 відправив одноразовий заробіток розміром 219 карбованців. Вирішили перерахувати гроші, зароблені під час трудового дня, поліграфісти районної друкарні. Щирісердечна допомога, вияв доброї волі підтримувати потерпілих знаходять на Славутчині все нових послідовників.

У наступному номері «Трудівника Полісся» за 23 травня І.Михайлов продовжив інформувати читачів про те, що: «Зростає рахунок №904» – саме під таким заголовком на 1-й сторінці з'явилася інформація про нові грошові перерахування чорнобильцям від жителів міста й району. Так, головний лісничий П.І.Курельчук від імені лісників Славутчини запропонував на загальних зборах колективу передати у цей фонд премію за перемогу в обласному соцзмаганні першого кварталу в розмірі 1000 карбованців. А директор лісгоспагу В. І. Толченніков сказав, що зароблені працівниками підприємства кошти 31 травня також слід перерахувати на рахунок №904. Ця сума становитиме 1500 карбованців. Жуківське лісництво, яке зайняло 1-ше місце в області і отримало премію в розмірі 150 карбованців, також направить її потерпілим від атомної катастрофи, заявив лісник В. Б. Тележинський.

Подібне рішення прийняв колектив цикорієсушильного заводу. Його колишня робітниця, пенсіонерка О. Г. Митрохіна виявила бажання віддати 100 крб власних

збережень. Всього від чотирьох бригад підприємства надійде 1800 крб. Сім'ї чорнобильців одержать грошові перекази і від працівників Славутської СШ №4 в сумі 565, центральної районної лікарні – 300, міськвідділу народної освіти – 282, житлово-експлуатаційної контори – 263, райкому профспілки працівників агропрому – 161, працівників міського кінотеатру ім. Т.Г.Шевченка – 190 карбованців. Власні збереження віддали переселенцям славутчани М.Т. Остапчук – 200, М.П. Соколовська, Л.І. Шелестюк, А.С. Семенюк – усі по 50 крб.

Як свідчать тогочасні примірники «Трудівника Полісся», справу власне фінансової підтримки від мешканців міста і сіл району для потерпілих від зруйнування 4-го енергоблока ЧАЕС взяв під контроль кореспондент М.Ільчук. Спочатку він подавав ці інформації під кількома псевдонімами, а потім і без підпису. Наразі загалом назвемо номери газети, в яких йшлося про дуже суттєві місцеві перерахування коштів на рахунок №904 та оглядом назвемо трудові колективи і окремих громадян, які щирісердечно ділилися своїми заробітками чи пенсіями з чорнобильцями. Це наступні числа «ТП» за 24, 27 і 30 травня 1986 р.; далі – за 4, 6, 7, 10, 11 і 27 червня, а також за 9 липня 1986 р.

Станом на 24 травня у фонд допомоги чорнобильцям від трудящих Славутчини вже надійшло 14 600 крб. Майже 2,5 тис. крб перерахував колектив заводу «Будфарфор», понад 2 тис. крб дали працівники міського управління торгівлі, по тисячі крб відправили працівники деревообробного комбінату і руберойдового заводу. 850 і 590 крб перерахували відповідно колективи хлібного і Ганнопільського спиртового заводів. Зобов'язалися допомогти потерпілим педагогічні колективи усіх без винятку шкіл міста і району, а також автошколи, усі медичні і працівники сільських рад, сільських споживчих товариств. В цю масову допомогу включилися працівники міжколгоспного відділу капітального будівництва, міськводоканалу, ремонтно-будівельної дільниці.

У «ТП» №82 за 24 травня також було вміщено ТАРСівську бесіду на міжнародній темі «Урок Чорнобиля» за підписом оглядача А. Красикова.

Василь Вихованець,
науковий співробітник Нетішинського міського
красознавчого музею

Продовження у наступному номері

МІКРОБІОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОПОМАГАЮТЬ ВИСОКИМ ТЕХНОЛОГІЯМ

На території берегової лінії водосховища, яка знаходиться біля насосної станції промислової води, представників преси електростанції гостинно зустріла начальник дільниці біомеліорації гідротехнічного цеху Хмельницької АЕС Світлана Аверіна.

- Зверніть увагу, який у нас каскад ставків для вирощування малька. Зараз там наші працівники видаляють зайву рослинність, щоб не було перешкод у роботі рибників та тамтешня «місцевість» відповідала встановленим вимогам, - роз'яснила Світлана Юрївна.

Працівники встигли виконати багато роботи, бо більшість території набула ошатного вигляду.

Подумалось: усе у краях традицій підготовки до Великодня, коли будь-якого господаря оцінюють за станом території біля оселі.

Потім начальник дільниці запропонувала навідатись у інкубаційний цех, де завершується процес заготівлі гіпофізу ляща для того, щоб робити ін'єкції плідникам риб для отримання статевих продуктів. Інтер'єр приміщення специфічний – металеві ванни, підготовлені до роботи інкубаційні апарати.

- Після завершення відбору гіпофізу та його спеціальної обробки, - продовжує розповідь Світлана Юрївна, - ми приступимо до організації так званого штучного нересту, коли статевозрілі самки за допомогою ін'єкції певної дози гормонів почнуть виділяти ікру. Вона запліднюється молюсками самців та буде знаходитись у інкубаційних апаратах до викльову личинок. Згодом ними зариблюються ставки. Утримання малька та дорощування триватиме у спеціальних ставках аж до осені.

Під час ознайомлення із технологією вирощування риб мимоволі склалась думка, що перед нами не прос-

то фахівець у галузі іхтіології, а закохана у свою справу жінка. Про технологіобіологічні процеси вона розповідала із використанням епітетів, порівнянь, роблячи розповідь цікавою та пізнавальною. Світлана Юрївна

інкубаційний цех називає «пологовим відділенням», а личинок - дітками. А потім все як у реальному житті: ці дітки повинні підрости, щоб продовжити своє існування у світі широкому, тобто – великому водосховищі.

- У станційній водоймі не всі риби можуть нереститись, - коментує фахівець, - зокрема товстолоб, білий та чорний амур. Їх батьківщиною і сприятливим природним середовищем є Далекий Схід...

Світлана Аверіна приступила до обов'язків начальника дільниці біомеліорації минулого року. Попереднім місцем її роботи була Ладизинська ДРЕС, де вона про-

тягом багатьох років займалась поліпшенням фізикохімічного складу води у місцевому водосховищі за рахунок розведення прісноводних риб. Серед них - чорний амур, який допомагає боротись із неконтрольованим розмноженням різних видів молюсків, зокрема дрейсени. Ця позиція є актуальною для Хмельницької АЕС протягом останніх п'ятнадцяти років. Спеціалістам ХАЕС довелося пройти складний шлях, щоб згодом довести, що недостатня кількість природного меліоратора ставить під загрозу безпеку експлуатації діючих енергоблоків. Своєрідним маркером стало запровадження 20 грудня 2005 року «Режиму рибогосподарської експлуатації ставка-охолоджувача Хмельницької АЕС», розробленого Інститутом рибного господарства Академії Наук України і погодженого із Подільським державним басейновим управлінням охорони водних живих ресурсів та Державним управлінням екології та природних ресурсів у Хмельницькій області. «Режим...» був затверджений начальником Державної інспекції охорони, відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства. Саме тоді на дільницю біомеліорації із Ладизинської ДРЕС була завезена личинка чорного амура. З того часу цей вид риби прижився на водоймі електростанції і допоміг урегулювати чисельність молюсків, які створюють біологічні перешкоди у роботі обладнання. Велике значення мали компетентні поради та настанови Світлани Аверіної, яка тоді не здогадувалась, що продовжить свою благородну справу із примноження водних біоресурсів на Хмельницькій атомній електростанції.

Олександр Шустерук
На знімку: процес відбору гіпофізу

ДОЩ ЯК СУПРОВІД НАВЕДЕННЯ ЧИСТОТИ

Весна – привід зробити навколишній світ кращим, привабливішим, чистішим. Дбайливий господар, особливо напередодні Великодніх свят, посліпає навести лад у домі та на подвір'ї. Місто – спільний дім усіх його мешканців, і надзвичайно відрадно, коли людина це розуміє і не покладається лише на комунальні служби.

До свідомої частини нетішинців, безперечно, слід віднести молодь Хмельницької АЕС, яка днями організовано збиралася на своєрідну толоку. Організатором заходу виступила Рада молоді ППО ХАЕС за підтримки адміністрації станції. Активісти у повному складі, не зважаючи на дощову погоду, зібралися на вертолїтному майданчику. Саме біля нього розташована дамба річки Горинь, де полюбляють гуляти і розважатися містяни. На жаль, такий відпочинок і розваги закінчуються горами сміття.

Голова Ради молоді Григорій Панасюк розповідає, що таким заходом прагнуть не лише навести чистоту та порядок, намагаються насамперед сформувати екологічну свідомість суспільства, прищепити любов і повагу до свого краю, природи, як би пафосно це не звучало. «Ніби ми всі розуміємо, що потрібно прибирати за собою, проте засмічені місця відпочинку поблизу водойм, у лісах, паркових зонах свідчать про протилежне. Нині розпочинається сезон масових виїздів на природу, тому

обов'язком кожного є необхідність мати із собою пакети, щоб не лишати після себе сміття. Взагалі, потрібно змінювати споживачькі звички, підвищувати побутову культуру», - наголошує співрозмовник.

Що ж до «трофеїв», якими працівники ХАЕС набили вщент 43 великі сміттєві мішки, то це, зазвичай, наслідки так званого «культурного» виховання та розважальних дій окремих нетішинців: пластики та скляні пляшки з-під різних напоїв, картон, папір, шприци, одяг. «Вполювали» активісти навіть... мертву лисицю.

Інвентарем молодих ентузіастів (а це рукавички, засоби індивідуального захисту, віники, лопати, мішки) забезпечило енергопідприємство. А також транспортом, яким учасники толоки вивезли увесь непотріб на місцеве сміттєзвалище у Бадівку.

Дамба довкола річки – перший об'єкт для прибирання, обраний Радою молоді. Надалі планують очистити від сміття ділянку біля «Приладсистеми», навколо озера поблизу навчально-тренувального центру ХАЕС та водосховища зі сторони Острога - там оселяються взимку красені-лебеді.

«Цього року це перший «прибиральний» захід, але плануємо проводити подібне систематично на різних ділянках нашого міста. Тим, хто бажає долучитися до толоки, пропонуємо слідкувати за наши-

ми інформаційними сторінками у соціальних мережах: там буде уся інформація. Також можна подавати свої пропозиції

Ради молоді - 20 чоловік, а також до нас приєдналися молоді люди, які відслідкували наш заклик у соціальних мережах.

щодо інших цікавих та корисних заходів. Будемо моніторити що хоче молодь, чого хоче місто, - зауважив Григорій Панасюк. - Сьогодні ми зібралися повним складом

Адже акція проводиться не лише для працівників станції, а й для усіх небайдужих нетішинців».

Тетяна Степанюк

З ЮВІЛЕЄМ!

Майя Олександрівна Харьковець у фізкультурному русі Нетішина людина znana – кандидат у майстри спорту з гандболу, багаторічний капітан жіночої збірної команди ХАЕС з волейболу, неодноразовий призер та переможець Спартакіади Атомпрофспілки. Брала участь у змаганнях із плавання та настільного тенісу. Свого часу виступала за гандбольну команду «Сокол» м. Брянська. З 1987 року на посаді інструктора-методиста СК «Енергетик». Тренувала чоловічу гандбольну команду ХАЕС, проводила заняття з оздоровчими групами з фітнесу.

Тридцять чотири роки на посаді інструктора-методиста СК «Енергетик» ППО ХАЕС відзначені унікальною нагородою - «Лицар спорту» ВП ХАЕС та грамотами ЦК Атомпрофспілки.

Багатий досвід фізкультурно-оздоровчої роботи, організаційські здібності характеризують її як людину високої працездатності. За плечима 55 років життя, головним чином у спорті.

А ще вона мати трьох особистостей, які радують своїми власними досягненнями. Колектив Спорткомплексу вітає ювілярку і бажає здоров'я, нових досягнень на ниві спорту і життєвої стезі!

ПОПОВНЕННЯ

З 15 по 22 квітня 2021 року в акушерському відділенні Нетішина народилося 7 немовлят: 5 дівчаток і 2 хлопчики. Нетішинських немовлят цього разу 5: всі дівчатка.

Мамою найбільшої новонародженої дитини стала нетішинка Тетяна Василівна

Бугрова. Її донечка народилася вагою 3860 г при зрості 53 см.

Щиро вітаємо батьків з поповненням у сім'ї.

Дані на 9 годину 22 квітня 2021 року.

Перспектива

Розповсюджується безкоштовно

30100, Хмельницька обл., м.Нетішин, вул. Лісова, 6, редакція. Головний редактор В.П.Гусаров, тел.: 6-37-84
Тел.: редактор 6-37-85; кор-т: 6-37-86; www.xaes.org.ua; E-mail:gusarov.viktor@khnpa.atom.gov.ua

Засновник - адміністрація і трудовий колектив Хмельницької атомної електростанції

Зам. 1020. Тираж 1000 екз. Обсяг 1 д.а. Набір і текстові діапозитиви виготовлені у ДОД ЦГЗ ХАЕС.
Віддруковано «ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ», м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14. Свідоцтво про реєстрацію серії ХЦ № 200 від 25 жовтня 1994р.